

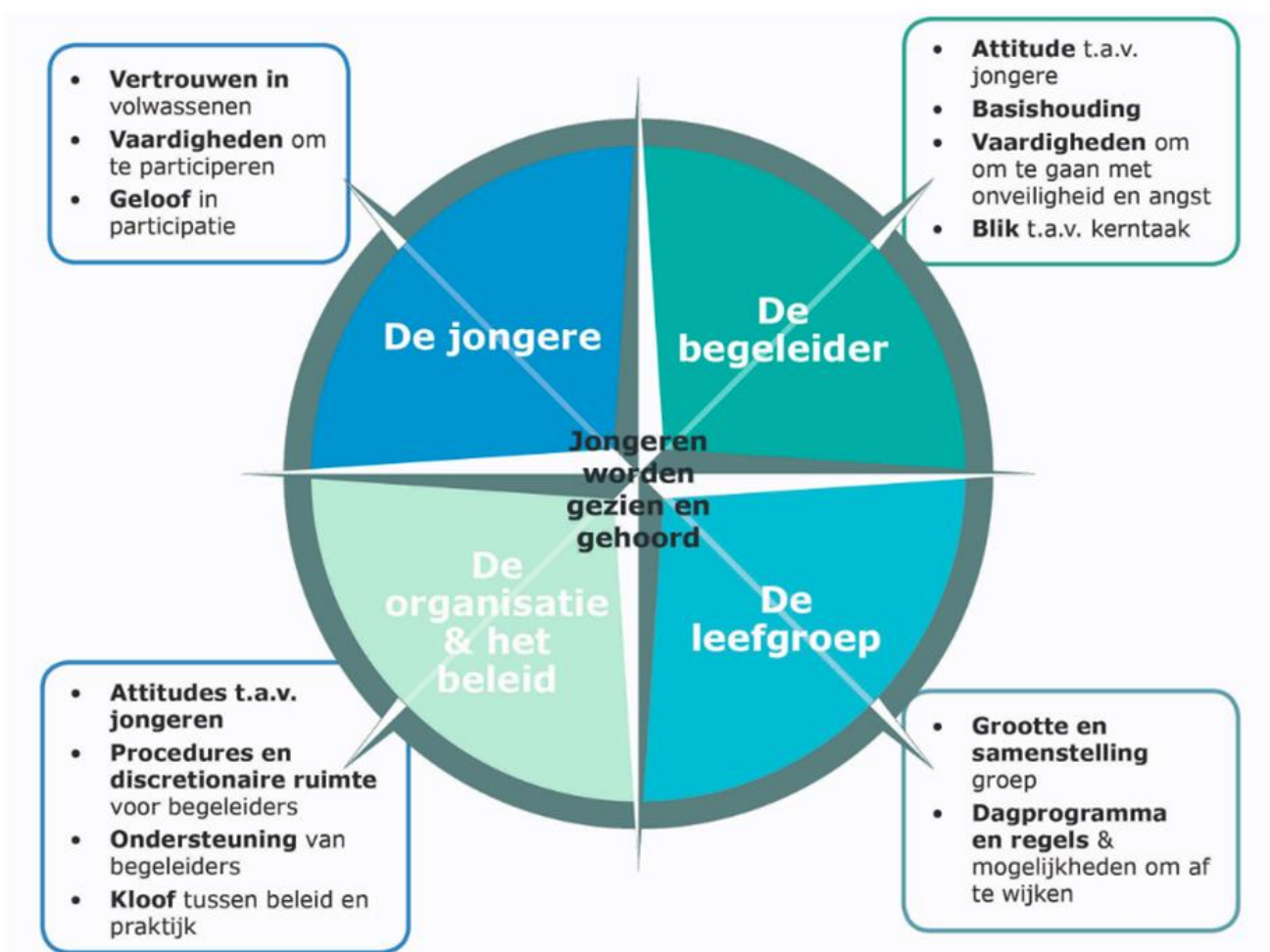
Reflectiekompas

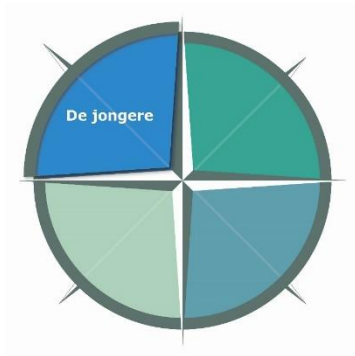
Steens, R & Hermans, K. (2020)

EEN REFLECTIEKOMPAS?

We weten vanuit het onderzoek naar de participatieruimte van jongeren in gemeenschapsinstellingen (Steens, Hermans, 2020) dat jongeren participatieruimte vooral situeren in hun alledaagse leven en binnen de microcontacten met hun begeleiders. Jongeren willen gezien en gehoord worden. Om deze participatieruimte te vergroten, is er een integrale aanpak nodig: op het niveau van de jongeren, de begeleiders, de leefgroep en de organisatie/het beleid. Op elk van deze domeinen werden vanuit het onderzoek enkele sleutelementen onderscheiden. Dit reflectiekompas is een instrument om de dialoog en reflectie hierover te faciliteren en te inspireren.

Bij elk domein vind je enkele richtvragen die de dialoog omtrent deze domeinen en de sleutelementen kan op gang brengen. Vanuit deze dialoog kunnen prioriteiten worden gekozen: waarop gaan we het volgend jaar inzetten? Op welke manier? Wat is hierin een belangrijke eerste stap om te zetten?

HET DOMEIN VAN DE JONGERE

SLEUTELELEMENT 1: VERTROUWEN IN VOLWASSENEN

- ✓ Hoe is het vertrouwen van de jongeren in onze organisatie in volwassenen? Hoe kunnen we dit weten?
- ✓ Wat hindert het vertrouwen van jongeren in volwassenen binnen onze organisatie?
- ✓ Wat kan binnen onze organisatie helpen om het vertrouwen van jongeren in volwassenen te vergroten?
- ✓ Hoe kunnen we het vertrouwen van onze jongeren in volwassenen beïnvloeden?
 - Op het niveau van het individueel hulpverleningsproces?
 - Op het niveau van de leefgroep?
 - Op het niveau van de organisatie?
 - Op het niveau van het beleid?

SLEUTELELEMENT 2: VAARDIGHEDEN OM TE PARTICIPEREN

- ✓ Welke vaardigheden heb je nodig als jongere om op een goede manier te kunnen participeren en de dialoog met de ander aan te gaan?
- ✓ Hoe kunnen we jongeren hierin ondersteunen in het dagelijks leven?
- ✓ Hoe kunnen we hieromtrent een leerproces bij jongeren stimuleren op individueel en groepsniveau?

SLEUTELELEMENT 3: GELOOF IN PARTICIPATIE

- ✓ Wat is er nodig voor jongeren om te geloven dat het belangrijk is om te participeren?
- ✓ Wat doet het geloof van jongeren in participatie binnen onze voorziening verminderen?
- ✓ Hoe kunnen we succeservaringen rond participatie opbouwen?
 - Op het niveau van het individueel hulpverleningsproces?
 - Op het niveau van de leefgroep?
 - Op het niveau van de organisatie?
 - Op het niveau van het beleid?

HET DOMEIN VAN DE BEGELEIDER

SLEUTELELEMENT 1: BEELDVORMING BIJ JONGE DELICTPLEGERS

- ✓ Hoe wordt er vanuit de begeleiding gekeken naar jonge delictplegers en de taak van gemeenschapsinstellingen?
- ✓ Hoe kunnen we deze beeldvorming beïnvloeden?
- ✓ Hoe kunnen we deze beeldvorming communiceren naar jongeren?

SLEUTELELEMENT 2: BASISHOUDING

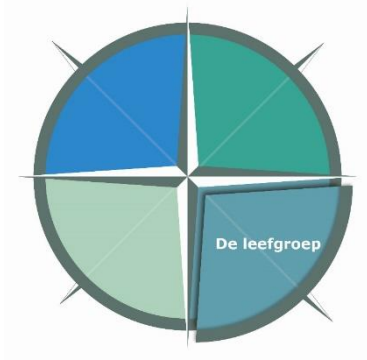
- ✓ Waaruit bestaat een sterke participatieve basishouding bij begeleiders?
- ✓ Hoe geef je als begeleider aan jongeren het gevoel dat ze gezien en gehoord worden?
- ✓ Hoe kan je je als mens opstellen als begeleider?
- ✓ Hoe stem je af met jongeren binnen de drukte van een leefgroep?
- ✓ Wat verhindert een participatieve basishouding bij begeleiders? Wat faciliteert deze?
- ✓ Hoe kan onze voorziening een participatieve basishouding bij begeleiders faciliteren?

SLEUTELELEMENT 3: VAARDIGHEDEN OM OM TE GAAN MET ONVEILIGHEID EN ANGST

- ✓ Vanuit welk kader worden leefgroepen begeleid in onze organisatie? Welke principes staan hier voorop?
- ✓ Welk kader en strategieën hanteer je als begeleider om om te gaan met spanningen, agressie, onveiligheid in de groep?
- ✓ Wat zijn belangrijke vaardigheden in het hanteren van groepen? Hoe kunnen deze vaardigheden worden gestimuleerd bij begeleiders?

SLEUTELELEMENT 4: BLIK T.A.V KERNTAAK

- ✓ Wat is de kerntaak van begeleiders binnen een gemeenschapsinstelling? Hoe kijken begeleiders daarnaar? Hoe kijkt het beleid daarnaar?
- ✓ Hoe kan de blik van begeleiders t.a.v. hun kerntaak worden beïnvloed?
- ✓ Welke zij-taken hebben begeleiders naast deze kerntaak?
- ✓ Hoeveel tijd kunnen begeleiders bezig zijn met hun kerntaak? Hoeveel met hun zijtaken?

HET DOMEIN VAN DE LEEFGROEP

SLEUTELELEMENT 1: GROOTTE EN GROEPSSAMENSTELLING

- ✓ Hoe beïnvloed de grootte en samenstelling van een leefgroep de participatieruimte van jongeren?
- ✓ Hoe kan dit beïnvloed worden?
- ✓ Hoe kan de participatieruimte van jongeren in een drukke groep worden vormgegeven?
- ✓ Hoe kan de participatieruimte van jongeren in een rustige groep worden vormgegeven?

SLEUTELELEMENT 2: DAGPROGRAMMA EN REGELS

- ✓ Welk dagprogramma wordt gehanteerd in de leefgroepen? Met welke motivatie?
- ✓ Wat is de participatieruimte van jongeren omtrent dit dagprogramma?
- ✓ Kan er van het dagprogramma worden afgeweken? Om welke redenen?
- ✓ Welke regels en sancties worden gehanteerd in de leefgroepen? Met welke motivatie?
- ✓ Wat is de participatieruimte van jongeren omtrent deze regels en sancties?
- ✓ Kan er van deze regels en sancties worden afgeweken? Om welke redenen?

HET DOMEIN VAN DE ORGANISATIE EN HET BELEID

BEELDVORMING TAV JONGE DELICTPLEGERS

- ✓ Hoe wordt er vanuit de organisatie, het beleid en de maatschappij gekeken naar jonge delictpleger en de taak van gemeenschapsinstellingen?
- ✓ Hoe kunnen we deze beeldvorming beïnvloeden?
- ✓ Hoe kunnen we deze beeldvorming communiceren naar jongeren?

PROCEDURES EN DISCRETIONAIRE RUIMTE

- ✓ Hoeveel procedures worden binnen onze voorziening gehanteerd? Wat is motivatie achter elke procedure?
- ✓ Wat is de participatieruimte van begeleiders t.a.v. deze procedures?
- ✓ Welke ruimte hebben begeleiders om van deze procedures af te wijken?

ONDERSTEUNING VAN BEGELEIDERS

- ✓ Vanuit welk theoretisch kader werken de begeleiders op de verschillende niveaus van hun organisatie? Is dit bij iedereen bekend?
- ✓ Wat wordt precies van hen verwacht binnen hun functie? Is dit bij iedereen bekend?
- ✓ Hoe wordt het leer- en groeiproces van begeleiders ondersteund?
- ✓ Hoe wordt verzekerd dat begeleiders volgens het theoretische kader en hun functieomschrijving werken?
- ✓ Vanuit welk kader worden begeleiders geëvalueerd?

KLOOF TUSSEN BELEID EN PRAKTIJK

- ✓ Hoe worden kaders en visieteksten opgevolgd in de praktijk, geëvalueerd en bijgestuurd?
- ✓ Hoe worden signalen vanuit de organisatie bij jongeren en personeel verzameld en gebruikt om de werking bij te sturen?